

vič). Sređivanje privrednih arhiva tema je članka P. Klasinca. U tome dvo-broju B. Grafenauer piše o teškoćama oko provođenja Sporazuma iz 1923. god. s Austrijom u vraćanju kulturnih dobara.

Rubrika **Rad arhiva i arhivskih organizacija** daje pregled rada arhivskih ustanova, sadrži prikaze savjetovanja arhivskih radnika Slovenije, donosi izvještaje i zapažanja sa stručnih putovanja u domaće i strane arhive.

Prikazi doneseni u toj rubrici omogućuju da se sagleda u kojem se pravcu kreće zalaganje slovenskih arhivista i koliko dostignuća arhivske službe SR Slovenije u prvom polugodištu (1978) sadržana je podrobna informacija o SR Slovenije u prvom polugodištu (1978) sadržana je podrobna informacija o stanju arhivske službe u SR Sloveniji s prijedlozima za njezino unapređenje. Tu je donesen i kratki izvještaj o raspravi o arhivima u Skupštini SR Slovenije (M. Oblak-Carni). E. Umek daje informaciju o studiju arhivistike na odsjeku za povijest Filozofskog fakulteta u Ljubljani, a J. Žontar izvještava o stručnoj komisiji za arhivistiku pri Područnoj istraživačkoj zajednici za humanistične i povijesne znanosti. U dvobroju iz 1979. donesen je izvještaj Komisije za školovanje kadrova za historijske arhive i registrature (E. Umek) te Informacija o stanju i problemima valorizacije arhivske građe u SR Sloveniji. U dvobroju iz 1981. doneseni su godišnji izvještaji pojedinih arhiva za 1980. godinu te izvještaji svih komisija Arhivskog društva Slovenije.

Problemima evidentiranja arhivske građe u stranim arhivima posvećeno je više prikaza što se nalaze u rubrici **Obavijesti o značajnijoj građi u domaćim i stranim arhivima**. Te obavijesti imaju veliko značenje i za nas, jer često sadrže podatke značajne i za hrvatsku povijest. U godištu 1978 dva priloga M. Smole (Nacionalni arhiv u Parizu i arhiv maršala Marmonta; Popis arhiva maršala Marmonta u Gradskoj knjižnici u Chatillon sur Seine) sadrže podatke o građi za vrijeme francuske uprave u našim krajevima. Isto je tako vrijedan prilog E. Umek, Građa u fondu C. kr. Ministarstva financija u Beču (1981) te Gradivo za povijest Slovenaca u Općem upravnom arhivu u Beču (1980), u kojima su doneseni pregledi registraturnih sistema bečkih ministarstava od 1848—1918.

U časopisu se redovito donose i prikazi i recenzije domaće i strane arhivističke literature i periodike te prikazi drugih knjiga koje se sadržajno povezuju s arhivistikom. Isto tako redovito se donose i sažeti podaci o pri-novama arhivske građe u slovenskim arhivima. Na kraju svakoga broja nalaze se osobne vijesti o arhivskim radnicima i bibliografija njihovih radova.

J. Kolanović

**BRANKO BUBENIK, AUDIOVIZUELNA DOKUMENTACIJA TELEVIZIJE, magistarski rad, Centar za studij bibliotekarstva, dokumentacije i informaci-
onih znanosti, Zagreb 1984.**

God. 1984. Branko Bubenik, voditelj TV dokumentacije RO Televizije Za-greb, obranio je magistarski rad pod gornjim naslovom, koji se nalazi po-
hranjen i u Dokumentaciono-informacijskom centru Arhiva Hrvatske. Zbog
osobitog značenja nove vrste građe — ovim osvrtom posebno upozoravamo
na rad B. Bubenika.

Problematika koju rad obuhvaća podijeljena je na poglavlja: 1. Uvod, 2. Postupci audiovizuelne registracije, 3. Vrste audiovizuelnog materijala, 4. Programske karakteristike AV materijala Televizije, 5. Arhivska obrada AV materijala Televizije (katalogizacija), 6. Čuvanje AV materijala, 7. Klasifikacija AV materijala, 8. Kompjuterska obrada podataka AV materijala, 9. Korištenje AV materijala i 10. Zaključak.

1. U uvodu se ističe da je naglasak rada na tehnološkim postupcima i praktičnim iskustvima u radu Službe TV dokumentacije Televizije Zagreb, koja ima najveći arhivski fond audiovizualnog materijala u našoj zemlji. Objašnjen je pojam AV materijala i svrha njegovog arhiviranja, kako s aspekta programskog korištenja, tako i s aspekta nastajanja nove vrste arhivske građe, a navedene su i proturječne činjenice u njegovu fizičkom čuvanju.

2. U postupcima registracije opisan je povijesni pregled stvaranja »što vjernije vizuelne kopije stvarnosti«, a zatim se analizira tehnika registracije AV materijala, uz opis fotokemijskog zapisa, elektromagnetskog zapisa i, na kraju, optičkog digitalnog zapisa, koji je »savršen način registracije i reprodukcije AV zapisa«, čijom bi primjenom istodobno bila osigurana trajnost AV i višestruka kvalitetna reprodukcija.

3. Iznesene su vrste AV materijala nastalog filmskom i elektronskom tehnologijom, tj. s filmskim i video materijalima, te njihova podjela po grupama, odnosno formatima.

4. Pored opisivanja programskih karakteristika AV materijala, govori se o organizacijskoj i funkcionalnoj grupaciji programskih radnika Televizije u redakciji i programima za pojedina područja ljudske djelatnosti — specijalizaciji, a navedene su i najznačajnije programske vrste televizije i njihove bitne značajke.

5. U ovom poglavlju opisuje se primanje AV materijala na arhiviranje u TV dokumentaciju te selekcija tog materijala, uz primjere, gdje je naglašeno da »selekcija se radi, ali na mnogo mjesta i praktično bez nekih dogovorenih i napisanih kriterija«. Rješenje te situacije vidi se u društvenoj intervenciji, koja treba na ovom području štiti svoje interese, a izneseno je mišljenje da bi Arhivski savjet Hrvatske trebao osnovati Komisiju za vršenje selekcije AV materijala Televizije.

Dalje autor opisuje »osnovnu arhivsku karticu filmskog materijala«, koja je nosilac svih relevantnih informacija o filmskom materijalu i informacija koje on sadrži u sebi. Koncipirala ju je stručna grupa AV dokumentarista, korisnika iz programa i stručnjaka za elektronsku obradu podataka. Napravljena je za kompjuterski unos podataka prema zahtjevima programa za pretraživanje dokumenata UNIDAS, na računalo UNIVAC 1100. Uz detaljno opisivanje sadržaja, radu je priložena i kartica. Također je detaljno opisana i priložena »osnovna arhivska kartica video materijala«. Navedeno je razmišljanje o stvaranju jedinstvene »osnovne arhivske kartice AV materijala«, koja bi istodobno obuhvaćala podatke o filmskim i video materijalima.

6. Navodeći problematiku čuvanja AV materijala, autor iscrpno opisuje arhivsko spremište, opremu, tehniku, arhiviranje i uvjete čuvanja. Opisivanje je popraćeno slikama.

7. U dijelu o klasifikaciji materijala spominju se klasične metode i opisuje prijelaz na novu obradu.

8. Kada govori o kompjuterskoj obradi podataka AV materijala, autor navodi iskustva RAI-a, opisuje početak kompjuterske obrade podataka AV

materijala u Televiziji Zagreb, te praćenje cirkulacije video materijala kompjuterom i iskustva s programom za dokumentaciju »STATUS«, uz primjer pretraživanja baze podataka »STATUS«-om.

9. Istaknuta je vrijednost programske dokumentacije Televizije, koja predstavlja nacionalni fond AV materijala, memoriju društva u slikama i riječima. Napori AV dokumentarista usmjereni su na efikasno korištenje tog materijala. Autor navodi oblike programskog korištenja AV materijala, opisuje postupak toga korištenja, te kontrolu koja se obavlja prilikom svakog izlaska i ulaska u TV dokumentaciju.

10. U zaključku, među ostalim, navedena je mogućnost povezivanja baze podataka o AV materijalima s drugim sistemima u javnom informiranju, ili nacionalnim institucijama od posebnog društvenog interesa: novinskim kućama, Arhivom Hrvatske, Kinotekom Hrvatske i Nacionalnom i sveučilišnom bibliotekom, te bazama podataka TV dokumentacija u drugim televizijskim sklopu JRT-a.

U radnji je detaljno opisana tehnologija postupaka, a želja je autora da u prvom redu posluži kao priručnik za mlade AV dokumentariste, dakle ima i pedagoško-obrazovnu namjenu. Budući da je to prvi rad u nas, koji se bavi ovom problematikom, interesantan je i za širi krug čitalaca, a naročito za arhiviste, imajući općenito u vidu nosioce podataka budućnosti: film i video materijal.

A. Vuković

Stijepo Obad, STJEPAN ANTOLJAK U povodu 75. obljetnice života i 50 obljetnice znanstvenog rada, Zadar 1984.

Malo je historiografa u hrvatskoj povijesnoj znanosti koji se punih pedeset godina kontinuirano bave istraživačkim, pedagoškim i arhivskim radom. Među takvima u nas je prof. dr Stjepan Antoljak, koji je s dvadeset četiri godine života ušao u povijesnu znanost, istražujući ponajviše prošlost hrvatskog naroda, ali i drugih jugoslavenskih naroda i narodnosti, probleme iz opće povijesti staroga, srednjeg i novog vijeka.

U povodu njegovih jubileja Povijesno društvo u Zadru tiskalo je prigodnu publikaciju koju je napisao dr Stjepo Obad, bliži suradnik dr Antoljaka. Autor donosi dosta podataka iz njegova životnog puta i ukazuje na glavne odrednice znanstvenoga i stručnog rada. U drugom dijelu donosi iscrpnu bibliografiju njegovih radova, preko 250 naslova, a u trećem bibliografiju o njemu. Po svemu sudeći, S. Obad uložio je puno truda, budući da su radovi S. Antoljaka razasuti u brojnim publikacijama u zemlji i inozemstvu.

Pored znanstveno-istraživačkog rada, S. Antoljak velik dio svoga radnog vijeka posvetio je pedagoškom radu. Predavao je na filozofskim fakultetima u Zagrebu, Skopju, Prištini i Zadru. Pokrenuo je postdiplomski studij na Filozofskom fakultetu u Zadru, na kojem je magistrirao i doktorirao lijep broj postdiplomaca i doktoranata.

Stjepan Antoljak osobito je zaslužan za početak i organizaciju rada u Historijskom arhivu u Zadru. Naime, god. 1946, kada je postavljen za direktora Državnog arhiva, S. Antoljak je zatekao arhivsku građu u potpuno neredenom stanju. razasutu na raznim mjestima u gradu, a dijelom i u Italiji. Talijani su dio građe prenijeli na drugu stranu jadranske obale, prav-